

DIMITRIE BOLINTINEANU

LEGENDE ISTORICE

Editura ASTRO

De răniți se-amestec fără de-nctetare.

Armele străine, piepturile lor

Nu mai pot se-oprească al furiei zbor.

Astfel când un fluviu se turbură, crește,

Stavilele-i slabe repede zdrobește,

Ungurii se pleacă, se consol amar,

Blestemând cu lacrimi domnul lor maghiar.

Batori prin fugă își croiește cale.

Zece mii de unguri zac pe lata vale.

CUPRINS

Muma lui Ștefan cel Mare	3
Muma lui Mihai	4
Aprodul Purice	6
Doamna lui Neagu	7
Clejanii	9
Cupa lui Ștefan	11
Mânia lui Ștefan	13
Consiliul secret	14
Călugărenii	17
Ferentarul (Fragment dintr-un marș vechi)	23
Fata de la Cozia	24
Mircea la bătaie	25
Mihai scăpând stindardul	27
Un ostaș român închis peste Dunăre	28
Mihai la pădurarul	29
Mircea cel Mare și solii	30
Cozia	33
Ghinea Grecul	35
Cornul lui Sas	36
Marioara	38
Sora Ana	40
Daniel Sihastru	42
Căpitanul de vânători	43
Fiastrii	45

Mănăstirea Putna	47
Bogdan în Polonia	48
Ștefăniță-Domnul	52
Mihai revenind de la Dunăre	53
Grozea Vornicul	54
Năvala lui Țepeș	55
Ogogenii	56
Rossandra	58
Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare	63
Domnul Mavrogheni	64
Han-Tătar	65
Apa Bârsei	67
Bârlad	69
Baia	71
Ștefan la moarte	73
Dumbrava Roșie	75
Maria Puțoianca	77
Dragomir – sau Cetatea lui Radu Negru	78
Mihnea și baba	79
Invocație	87
Codru Cosminului	88
Edessa	90
Cântece din exil	94
Proscrisul	97
La Constantin Negri	98
Domnul Tighinei	100
Întoarcerea lui Mihai	102

Mihai în Transilvania	104
Miron Costin	108
La Români	110
Mihai și călăul	111
Țepeș și solii	112
Ana-Doamna	113
Solii lui Țepeș la Mohamet	122
Domnul Ionașcu	125
Vornicul Dumitru	126
Moldavii la Marienburg	127
La Unire	130
Mihai la Vidin	131
Mustafa-Pașa	132
Mihai și ucigătorul	133
Moartea lui Mihai Viteazul	134
Preda Buzescu	137
Bătălia pe gheață	138
Movila lui Răzvan	139
Siretul	140
Glubavii	142
Petru Rareș	144
Visul lui Ștefan cel Mare	146
Barnoschi-Domnul	149
Sân-Petru	150

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOLINTINEANU, DIMITRIE

Legende istorice / Dimitrie Bolintineanu. - București: Astro,
2012

ISBN 978-606-8148-27-4

821.135.1-1
94(498)(0:82-1)

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

MUMA LUI ȘTEFAN CEL MARE

I

Pe o stâncă neagră, într-un vechi castel,
Unde curge-n vale un râu mititel,
Plânge și suspină tânăra domniță,
Dulce și suavă ca o garofiță;
Căci în bătlăie soțul ei dorit
A plecat cu oastea și n-a mai venit.
Ochii săi albaștri ard în lacrimile
Cum lucesc în rouă două viorele;
Buclele-i de aur cad pe albu-i sân,
Rozele și crinii pe față-i se-ngân.
Însă doamna soacră lângă ea veghează
Și cu dulci cuvinte o îmbărbătează.

II

Un orologiu sună noaptea jumătate.
La castel în poartă oare cine bate?
— „Eu sunt, bună maică, fiul tău dorit;
Eu, și de la oaste mă întorc rănit.
Soarta noastră fuse crudă astă dată:
Mica mea oștire fuge sfârâmată.
Dar deschideți poarta... Turcii mă-nconjur...
Vântul suflă rece... Rănila mă dor!“
Tânăra domniță la fereastră sare.
— „Ce faci tu, copilă?“ zice doamna mare.

Apoi ea la poartă atunci a ieșit
 Și-n tăcerea nopții astfel i-a vorbit:
 — „Ce spui, tu, străine? Ștefan e departe;
 Brațul său prin taberi mii de morți împarte.
 Eu sunt a sa mumă; el e fiul meu;
 De ești tu acela, nu-ți sunt mumă eu!
 Însă dacă cerul, vrând să-ngreueze
 Anii vieții mele și să mă-ntristeze,
 Nobilul tău suflet astfel l-a schimbat;
 Dacă tu ești Ștefan cu adevărat,
 Apoi tu aicea fără biruință
 Nu poți ca să intri cu a mea voință.
 Du-te la oștire! Pentru țară mori!
 Și-ți va fi mormântu-ncoronat cu flori!”

III

Ștefan se întoarce și din cornu-i sună;
 Oastea lui zdrobită de prin văi adună.
 Lupta iar începe... Dușmanii zdrobiți
 Cad ca niște spice, de securi loviți.

MUMA LUI MIHAI

Lângă Olt la mănăstire
 Vine un ostaș din plai
 Și întreabă cu grăbire:

„Unde-i muma lui Mihai?”
 Teodora se închină;
 Roagă pentru fiul său.
 — „Maică schimnică, suspină,
 Nu mai este fiul tău!
 Ce nu au putut răpune
 Patruzeci de lupte mari,
 Au răpus, vai!, îți voi spune,
 Două săbii de tâlhari!”
 — „Sub a morții grea lovire,
 El, căzând, s-a apărat?”
 — „Prins în lance cu mărire,
 Scump el viața lui a dat.”
 — „Adevăr tu spui... El este
 Fiul meu cel prea iubit...
 Dar poți tu a-mi face veste
 Pe români de i-a unit?”
 — „N-a putut el să-i unească,
 Singuri nefiind uniți.
 Toți voiesc ca să domnească
 Și-așteptând, toți simt robiți!”
 — „Știrea ta e tristă foarte,
 Nu că fiu-meu a murit,
 Dar că chiar prin a lui moarte.
 Pe români n-a dezrobit.”
 Astfel zice doamna mare
 Și-n chilie s-a închis,

APRODUL PURICE

Se-aprinsese-n luptă Hroît cel tiran.
Când se-abate calul marelui Ștefan,
Purice-i oferă calul său îndată.
Domnul nu ajunge scara rădicată.
— „Doamne! Moviliță mă voi face eu,
Ca să poți să-ncaleci după gâtul meu!”
Zice și se pleacă. Ștefan, fără muncă,
Prin mijlocu-acesta pe fugar s-aruncă.
— „Purice, sărace! De voi câștiga,
În movilă-naltă eu te voi schimba.
Omul este mare, nu prin al său nume,
Naștere, avere, ci prin fapte bune;
Faptele sunt nobili, nu țărâna sa,
Ce deopotrivă viermii-o vor mânca.

.....
Și acum, Movilă, hai a ne lupta!
Căci urmașii noștri nu ne-or semăna!
Mulți români chiar astăzi la străini aleargă
Și prin ei așteaptă țara ca să meargă.
Și cum vrei ca viața la ei a afla,

Când tu nu o afli în inima ta!
Cel străin nu-ți face niciodată bine
Fără să câștige drepturi peste tine.
Nu zic c-o să piară neamul românesc;
Dar sunt timpi în care popolii slăbesc;
Cum sunt ani în care pomul ce rodește,
Nu dă nici o roadă, deși înflorește.
Popolii se pleacă când mai-marii lor
În descurajare cu inima mor!...
Când sunt robi ei înșiși l-a lor slăbiciune,
Cum vor face liber un popor în lume?
Popolul acela este ca sfârșit,
Este cel din urmă: e la robi robii.
Căci întotdeauna un popor se face
Mare ori nemernic, celor mari cum place.
Și să știi, aproape, că vor trece ani
Până să mai vie Dragoși și Ștefani!”
Zice, pleacă, învinge. Hroît se umilă.
Purice aprodul s-a făcut Movilă.

DOAMNA LUI NEAGU

Neagoe cel Mare în al său palat
Ce domnește pe-Argeș zice întristat:
— „Mănăstirea noastră nu e săvârșită

Și a mea avere este isprăvită!
 Dragi ostași, ce ziceți, nu ar fi păcat
 Ca să înceteze lucrul minunat?"
 — „Biruri noi pe țară pot ca să se puie!”
 Au răspuns ostașii ca să îl mângâie.
 Zic și ei decide biruri pe români
 De la cei mai tineri pân' la cei bătrâni.
 Doamna intră-n sală. Grațiile sclave
 Împletesc cu roze zilele-i suave.
 Ochii uzi de rouă spre pământ se-nclin;
 Rumenind la față ea vorbește lin:
 — „Voi vreți biruri nouă! Neagoe, te teme!
 Măine toată țara o să te blesteme.
 Astă mănăstire ce atât iubești,
 Printre fum de lacrimi poate s-o privești!
 Iată diamanturi! Vinde-le și-urmează
 Nobila lucrare ce te inimează.
 Căci aceste scule nu le pot purta
 Când femei pe față lacrimi vor păstra.”
 Zice și arată un paner de aur
 Unde închisese gingașul tezaur.
 Ea îl dă. Și fața ca un frag cocând,
 Rumenă surăde, drăgălaș și blând.
 Un bătrân se scoală și-astfel le vorbește:
 — „Inima străbună încă viețuiește.
 Țara care naște astfel de femei,
 Merită și viața și mărirea ei.

Căci să știți cu toții că un neam se face
 Mare sau se perde cum femeii place.
 Și acum voi zice: Doamnel! pot să mor,
 Căci văzură ochii-mi mântuirea lor!”

CLEJANII

Cinci columni de flăcări coperite-n fum,
 Din cinci părți de lume peste țări detun.
 Turcii și tătarii cad amar pe țară
 Ca turbate râuri după ploi de vară.
 Sunetele de-arme, tropote de cai,
 Urniri de care trec în jos pe plai.
 Strigăte de fală, plângeri de durere,
 De la cel ce-nvinge, de la cel ce piere,
 Peste fața țării repede cobor,
 Dintr-un munte într-altu, leșină și mor.
 Unde calcă turcii tot se-atriștă foarte,
 Totul ia culoarea de mormânt, de moarte.
 Pe bărbați înțepă... Junele fecioare
 Cu-anii lor cei fragezi pierd a lor onoare.
 Mumele cu corpul coper pruncii lor
 Și-n această luptă cu durere mor.

Radu cheamă capii și-astfel le vorbește:
 — „Mehmet-bei cu-oștire țara ne robește,

Dar cât al meu sânge nu va putrezi,
Fruntea-mi în sclavie nu voi umili.
Lanțu-ncinge corpul când inima cade,
Când nu mai roșește ca să se degrade!
Cel ce poartă jugul e de lanțuri demn;
Al oricărei crime lanțul e un semn.
Dar a noastră țară pe viitorime
N-are să roșească de-a noastră rușine.
Cel ce geme-n lanțuri, martur Dumnezeu!
Nu-i din fiii țării, nu-i din neamul meu!”
Căpitanii jură cu solemnitate
Viața lor să deie pentru libertate.
Cetele române se re-mbărbătesc,
Cu-arme și tărie pe străini trăsesc.
Sângele se varsă... Cu-orice lovitură
Naște-un val de sânge ce pe sânge cură,
Albele turbane pică, se desfac...
Pe pământ, în rânduri, musulmanii zac.
Sunetul trompetei nu le dă mișcare:
Caii fără frâne-i calcă sub picioare;
Câți se pun să fugă nu scap de mormânt,
Fug ca nori de ploaie fulgerați de vânt,
Strălucitul soare scutură de ceață
Pletele-i lungi de-aur, luminoasa-i față,
Cum flăcăul tânăr scutură ușor
Părul lui cel galben și râurător.

CUPA LUI ȘTEFAN

Într-o mănăstire din trecut rămasă,
În domneasca sală se întinde masă.
Misail prezidă ăst banchet voios
Și în timpul mesei zice dureros:

— „Ștefan după moarte lăasă moștenire
Arcul său și cupa l-astă mănăstire.
Cu Cantimireștii leșii au venit
Și prădând locașul, arcul au răpit;

Însă nu răpiră cupa minunată!
Ea trăiește încă, de mirare!... Iată!”
El arată cupa... Toți s-au minunat.
Ea era săpată dintr-un matostat.

Servii varsă-ntr-însa dulce tămâioasă.
Fiecine-nchină pentru o frumoasă.
Când la cel din urmă rândul a venit,
Misail ia cupa și-astfel a vorbit:

— „Unde este timpul cel de vitejie?
Timpul de mari fapte?... Vai! N-o să mai vie?
A căzut Moldova, căci orice români
Se roșesc la gândul a mai fi stăpâni.